

O. C. I. a ostatní proti Rumunsku, rozsudek ze dne 21. 5. 2019 - Posouzení vážného nebezpečí tělesného trestání ve věci mezinárodního únosu dětí

Stěžovatel: O. C. I. a ostatní

Žalovaný stát: Rumunsko

Číslo stížnosti: 49450/17

Datum: 21.05.2019

Článek Úmluvy: čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: respektování rodinného života, respektování soukromého života

Český právní řád: Haagská úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (Nařízení Brusel II bis) § 81 odst. 2 a § 884 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Významnost: 3

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 1/2020

O. C. I. a ostatní proti Rumunsku, rozsudek ze dne 21. 5. 2019

Posouzení vážného nebezpečí tělesného trestání ve věci mezinárodního únosu dětí

Autorský komentář:

V předkládané věci ESLP shledal flagrantní porušení čl. 8 zaručujícího právo na respektování soukromého a rodinného života, jestliže soudy státu (Rumunsko), v němž byly děti protiprávně zadrženy, nařídily návrat dětí do státu jejich původního obvyklého pobytu (Itálie), i když v návratovém řízení vyšlo najevo, že děti byly nepřiměřeně fyzicky trestány a byl tak dán důvod pro jejich nenavrácení ve smyslu čl. 13 písm. b) Haagské úmluvy o civilních aspektech mezinárodních únosů dětí. Prokázané fyzické či psychické násilí vůči dětem odůvodňuje výjimečné nenavrácení dětí, ledaže se prokáže, že byla přijata vhodná opatření k zajištění ochrany dítěte po jeho navrácení (čl. 11 odst. 4 nařízení Brusel II bis). ESLP se blíže k respektování principů vyjádřených v čl. 11 nařízení Brusel II bis rumunskými soudy nevyjadřuje a není proto ani zřejmé, proč rumunské soudy nezohlednily názor samotných dětí, které fyzické týrání potvrzovaly. Rozhodnutí je však významné připomenutím nulové tolerance fyzického týrání dětí, když ESLP odkazuje na dřívější rozhodnutí D.,M.,D proti Rumunsku (bod 50), kde bylo vysloveno, že elementární respektování důstojnosti dítěte

vyžaduje, aby zde nebyl žádný kompromis při odsuzování násilí vůči dětem, ať již opřený o „tradici“, nebo maskovaný jako „kázeň“. Jedinečnost dětí – jejich potenciál a zranitelnost, jejich závislost na dospělých – nezbytně vyžaduje, aby měly větší, nikoliv menší ochranu proti násilí, počítaje v to i domácí tělesné trestání, které se neustále zhoršuje. Na případu je zarážející zejména určitá ambivalentnost rumunských soudů, které na jedné straně citovaly národní pravidla zakazující jakékoliv násilí na dětech, na druhé straně však prokázané hrubé násilí zlehčovaly. V poměrech České republiky je ochrana před nepřiměřeným trestáním dětí rodiči v soukromoprávní linii zakotvena v občanském zákoníku, a sice obecně v ustanovení § 81 odst. 2 (ochrany požívají zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy) a zvláště v ustanovení § 884 odst. 2 (výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte). I když je naše úprava obecnější než rumunská, lze z ní přesto dovodit, že fyzické či psychické násilí vůči dětem nelze „schovat“ pod pojem „výchovné prostředky“ a proto je nelze ani tolerovat.

Překlad rozsudku je k dispozici v čísle 4/2019 Přehledu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva.

1) Originál rozsudek byl publikován v angličtině. Zpracování a překlad: Diana Šmídová.